

Kostenloser Esperanto-Kurs – 4. Lektion

1. La naskiĝtago

En kafejo Klara kaj Peter parolas:

- Peter, en la sekva semajno mi veturos al internacia aranĝo por Esperanto-lernantoj en Slovakujo.
- Ĉu vi forveturos? Kaj mi? Kial vi ne restas ĉe mi?
- Ĉar mi legis en la interreto, ke oni aranĝos tie kurson de vendredo, la dek-dua de majo, ĝis sabato, la dudeka de majo. Lerni eksterlande (ekster-land-e) estas pli interese ol resti hejme. Plej bone estus, se vi veturus kun mi! Mi plenigis jam la aliĝilon (al-iĝ-il-o-n) en la retpaĝo, kaj hieraŭ mi ricevis tiun ĉi retpoŝton. Tiel simpla ĉio estis. Jen, rigardu! Mi havas la retpoŝton en mia poŝtelefono.

Peter prenas la poŝtelefonon el la manoj de Klara kaj eklegas (ek-leg-as) la retpoŝton:

Kara Klara!

Ni ricevis vian aliĝilon kaj informas vin, ke vi povos partopreni en nia renkontiĝo. La aranĝo komenciĝos la 12-an de majo kaj finiĝos la 20-an de majo. Do, la kurso daŭros unu semajnon. Bonvolu alveni la unuan tagon ĝis la dudek unua horo. Vi devas kunporti ĉiujn necesajn personajn aferojn, skribilojn kaj paperon.

Vi deziris loĝi en kvarlita (kvar-lit-a) ĉambro. Bedaŭrinde ne plu estas liberaj ĉambroj. Vi povas elekti loĝi aŭ en amasloĝejo aŭ en tendo. Por ambaŭ vi devas kunporti dormsakon.

La lokon de nia kurso vi facile trovos, ĉar rekte apud ĝi haltas la aŭtobuso numero du ĉe la haltejo „urba naĝejo“ en Poprad.

Amike

Piotr

P.S.: Mi legis en la datumbazo, ke vi naskiĝis la dek-kvaran de majo. Tio estas la tago de nia bicikla ekskurso. Se vi konsentas, ni aranĝos gajan naskiĝtagan feston dum la ekskurso. Ĝis baldaŭ!

Peter redonas (re-don-as) la poŝtelefonon al Klara. Klara diras:

- Estos ankaŭ kurso por komencantoj. Vendrede mi ekveturos. Ĉu vi volas veturi kun mi.
- Ne, veturu, mi restos ĉi tie. Unue mi volas lerni pli per koresponda kurso. Mi atendos vin.

2. Neue Wörter

Es wird dir sicher immer leichter fallen, mehr und mehr Wörter aus einer dir bekannten Sprache abzuleiten: *internacia (inter-naci-a), Slovakujo, lando, majo, informi, numero, ekskurso, festo*

afero	Sache, Ding; Angelegenheit	lando	Land
aliĝilo	Anmeldeformular	legi	lesen
alveni	ankommen	libera	frei
amasloĝejo	Massenunterkunft (z. B. eine Turnhalle oder ein Schlafsaal)	lito	Bett
amaso	Masse	loko	Stelle, Platz, Ort
amike	freundschaftlich (Schlussformel)	majo	Mai
aranĝo	Veranstaltung	naskiĝi	geboren werden
baldaŭ	bald	naĝejo	Schwimmbad
bedaŭrinde	leider, bedauerlicherweise	naĝi	schwimmen
biciklo	Fahrrad	necesa	notwendig
ĉambro	Zimmer	numero	Nummer
ĉe	bei, neben, an, zu	paĝo	Seite
datumbazo	Datenbank	pli ... ol	mehr ... als
daŭri	dauern	paroli	sprechen
dek-kvara	vierzehnte/r/s	partopreni	teilnehmen (an)
deziri	wünschen	per	mithilfe von, mittels
diri	sagen	plej	am meisten
dormi	schlafen	plenigi	(aus)füllen
dormosako	Schlafsack	pli	mehr
dudek	zwanzig	plu	weiter
ekskurso	Ausflug	poŝo	Tasche (an Kleidung)
ekster	außerhalb von	poŝtelefono	Handy
eksterlande	im Ausland	redoni	zurückgeben
elekti	wählen	renkontiĝo	Treffen
festo	Fest	resti	bleiben
finiĝi	enden	reto	Netz
gaja	heiter, lustig	retpaĝo	Internetseite
hejme	zu Hause	retpoŝto	E-Mail
informi	informieren	ricevi	erhalten
inter	zwischen	rigardi	(an)schauen
internacia	international	sabato	Samstag

interreto	Internet	se	wenn, falls
jen	hier, da	semajno	Woche
kial	warum	skribilo	Stift (wört. Schreibgerät)
komencanto	Anfänger	Slovakujo	Slowakei
komenciĝi	beginnen (intrans.)	tendo	Zelt
korespondo	Korrespondenz	vendredo	Freitag
kunporti	mitbringen		

3. Grammatik

3.1 Die Wochentage

lundo – Montag	vendredo – Freitag
mardo – Dienstag	sabato – Samstag
merkredo – Mittwoch	dimanĉo – Sonntag
ĵaŭdo – Donnerstag	

Die **Adverbendung -e** kann zum **Ausdruck des Zeitpunktes** verwendet werden:

dimanĉe – am Sonntag, sonntags
 lunde – am Montag, montags

oder die **Akkusativendung -n**, ebenfalls zum Ausdruck des Zeitpunktes:

dimanĉon – am Sonntag
 lundon – am Montag
 la sekvan tagon – am nächsten Tag

Beispiele:

Hodiaŭ estas merkredo. – Heute ist Mittwoch.

Mi ekveturos merkredon. – Ich fahre am Mittwoch los.

Mi ekveturos merkrede. – Ich fahre am Mittwoch los.

Ĉiun lundon mi iras en la kinejon. – Jeden Montag gehe ich ins Kino.

Ĉiulunde (ĉiu-lund-e) mi iras en la kinejon. – Jeden Montag (immer montags) gehe ich ins Kino.

de dimanĉo ĝis mardo – von Sonntag bis Dienstag

3.2 Die Grundzahlwörter

11 dek unu	20 dudek
12 dek du	21 dudek unu
13 dek tri	22 dudek du

30 tridek
40 kvardek
99 naŭdek naŭ
100 cent
101 cent unu

111 cent dek unu
222 ducent dudek du
999 naŭcent naŭdek naŭ
1000 mil
2345 du mil tricent kvardek kvin

Anwendung:

15 Tage – dek kvin tagoj

Die Zahlen werden in der Reihenfolge ihrer Ziffern gesprochen und ausgeschrieben. **Wenn die Zahl ausgeschrieben wird, werden die Ziffern** (die Stellen der Zahl, d. h. die Hunderter, Zehner, Einer) **getrennt geschrieben**. Das Wort *mil* steht immer getrennt, etwa lautet 2022 ausgeschrieben *du mil dudek du*.

3.3 Ordnungszahlen

Wenn Ordnungszahlen wie Adjektive attributiv gebraucht werden, erhalten sie die Adjektivendung *-a* (und damit alle Eigenschaften eines Adjektivs):

la unua libro – das erste Buch

la dek-dua peco – das zwölfte Stück

la naŭcent-sepdek-tria infano – das 973. Kind

Wie du richtig bemerkst, erhält nur das letzte Glied der Ordnungszahl die Endung *-a*. Weitere Beispiele mit Plural und Akkusativendung:

Donu al mi la unuan libron. – Gib mir das erste Buch. (Akk. Sg.)

Jen la unuaj libroj. – Hier sind die ersten Bücher. (Nom. Pl.)

Prenu la unuajn librojn. – Nimm die ersten Bücher. (Akk. Pl.)

Wenn **Ordnungszahlen als Beifügung für einen Satzteil, Satz oder Text** gebraucht werden, dann **erhalten** sie die **Adverbendung -e**:

unue – erstens, zuerst

dek-due – zwölftens; an zwölfter Stelle

Beispiel:

Unue li prenis mian libron, **poste** ankaŭ mian skribilon. – Zuerst nahm er mein Buch, später auch meinen Stift.

3.4 Die Datumsangabe

Die Monatsnamen:

La monatoj:

januaro, februaro, marto, aprilo, majo, junio, julio, aŭgusto, septembro, oktobro, novembro, decembro

Das Datum:

la unua de januaro mil naŭcent naŭdek naŭ – der 1. Januar 1999;

verkürzt: la 1-a de januaro 1999

am 1. Januar 2023 – la unuan de januaro 2023; verkürzt: la 1-an de januaro 2023

vom 1. Januar **bis** zum 2. Februar – **de** la 1-a de januaro **ĝis** la 2-a de februaro

3.5 Die Steigerung von Adjektiven und Adverbien

Der Komparativ (erste Steigerungsstufe) wird durch **pli ... ol**, der Superlativ (zweite Steigerungsstufe) durch **plej** vor dem zu steigernden Wort gebildet. Beide Wörter sind unveränderlich:

bela (Adjektiv) – schön

pli bela (ol ...) – schöner (als ...)

plej bela – am schönsten

la plej bela ... – der/die/das schönste ...

bone (Adverb) – gut

pli bone (ol ...) – besser (als ...)

plej bone – am besten

Beispiele:

Ŝi estas pli bela ol via amikino. – Sie ist schöner als deine Freundin.

Li estas la plej alta (persono). – Er ist der Größte (die größte Person).

Ili lernas pli bone (ol vi). – Sie lernen besser (als ihr).

Kiu lernas plej bone? – Wer lernt am besten?

3.6 Sätze bzw. Teilsätze ohne Subjekt und das unpersönliche „es“

Sätze oder Teilsätze ohne Subjekt im Esperanto werden meist mit dem unpersönlichen „es“ übersetzt:

Estas bone. – **Es** ist gut.

Hieraŭ estis pli hele ol hodiaŭ. – Gestern war **es** heller als heute.

Einfache Beifügungen zum Verb solcher Sätze haben im Esperanto logischerweise die Adverbendung -e. Beachte deshalb die Unterschiede:

Estis bone. – **Es** war gut.

Tio estis bona. – **Das** war gut. (tio = Subjekt)

Estis bona **afero**. – Es war eine gute Sache. (das Adj. *bona* bezieht sich auf *afero*)

3.7 Der Konditional der Verben

Der Konditional (Bedingungsform) der Verben wird durch die **Endung -us** gekennzeichnet:

estus – (es) wäre

Estus bone, se li venus hodiaŭ. – Es **wäre** gut, wenn er heute **käme** (kommen würde).

3.8 Zur Wortbildung: Suffixe

-il-: Mittel, um etwas zu tun; Instrument; Werkzeug:

skribi (schreiben) → skribilo – Schreibgerät, Stift

aliĝi (sich anmelden) → aliĝilo – Anmeldeformular

-ant-: Person, die gegenwärtig eine bestimmte Tätigkeit ausführt:

skribi → skribanto – Schreibender, Schreiber

komenci (anfangen) → komencanto – Anfänger

-iĝ- (Ergänzung zur 3. Lektion, 3.7): Dieses Suffix dient dazu, ursprünglich transitive Verben (d. h. Verben, die ein direktes Objekt verlangen) intransitiv (= nicht transitiv) zu machen:

komenci: Mi komencas la **retpoŝton**. – Ich beginne die E-Mail.

komenci**iĝi**: La tago komenci**ĝas**. – Der Tag beginnt.

fini: Ni finis la **ekskurson** marde. – Wir beendeten den Ausflug am Dienstag.

fini**iĝi**: La ekskurso fini**ĝis** marde. – Der Ausflug endete am Dienstag.

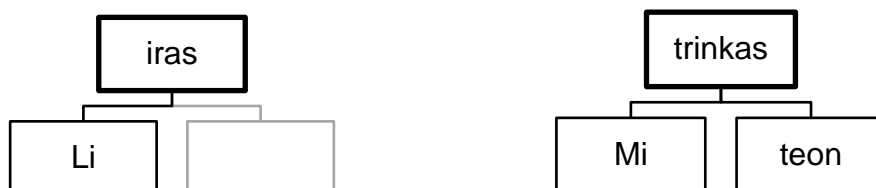
renkonti: Mi renkontis **ŝin**. – Ich traf sie.

renkonti**iĝi**: Ni renkonti**ĝis**. – Wir trafen uns.

Aus einem aktiven Handlungsträger, der (grammatisch gesehen) auf ein bestimmtes Objekt einwirkt, wird also mithilfe von **-iĝ-** eine quasi verselbständigte Handlung, ein Vorgang.

3.9 Grammatik-Exkurs: Transitive und intransitive Verben

Verben sind der Kern eines Satzes, von dem fast alles andere abhängt. Im Esperanto sind sie besonders wichtig und benötigen beim Lernen mehr Aufmerksamkeit als Adjektive, Substantive oder Adverbien. Es geht dabei nicht um die Zeitformen, sondern um die sogenannte Transitivität.

Ein transitives Verb benötigt zwei Verbindungen. Ein intransitives Verb benötigt eine Verbindung. Die Grafik soll das veranschaulichen. Im ersten Satz *Li iras*. (Er geht.) ist „gehen“ das Verb. Im zweiten Satz *Mi trinkas teon*. (Ich trinke Tee.) ist das Verb „trinken“.

Man kann „etwas“ (eine Sache) trinken, aber man kann nicht „etwas“ (eine Sache) gehen. Verben wie „trinken“, „sehen“, „sagen“, die ein direktes Objekt – wie hier im Beispielsatz „Tee“ – ‚aufnehmen‘ können, sind transitiv. Verben, die kein direktes Objekt zulassen, wie zum Beispiel „gehen“, „stehen“, „reisen“, sind intransitiv.

Auf Esperanto ist jedes Verb entweder transitiv oder intransitiv. Um korrekt Esperanto zu sprechen, ist es wichtig, sich bei jedem Verb zu merken, ob es intransitiv oder transitiv ist.

Beispiel:

Komenci ist ein transitives Verb und heißt so viel wie „etwas anfangen“.

Im Satz ~~La tago komencas~~ fehlt dem transitiven Verb *komenci* die zweite Verbindung. Das lässt sich z. B. mit der Nachsilbe *-iĝ-* reparieren:

La tago komenciĝas. – wörtlich: Der Tag beginnt sich.

Alle Verben, die *-iĝ-* enthalten, sind intransitiv.

In vielen Sätzen, in denen zwei Substantive und ein transitives Verb in einem Satz stehen, muss eines der Substantive im Akkusativ stehen, da die Wortreihenfolge im Esperanto frei ist:

Lernanto prenas libron. / Libron lernanto prenas. – Ein Schüler nimmt ein Buch.

Soweit zu diesem kleinen Grammatik-Exkurs. Keine Angst, bei den meisten Verben kann man mit etwas Nachdenken und Erfahrung leicht daraufkommen, ob es intransitiv oder transitiv ist. Und wenn du mal einen Fehler machst, ist das überhaupt nicht schlimm!

4. Übungen

4.1 Ergänze die Endungen folgender Sätze bzw. Wortgruppen:

1. Hieraŭ estis mard_.
2. Li venos lund_.
3. Ĉiumerkred_ ni iras al nia patrino.
4. La tri_ libro de dekstre.
5. Li vizitis mian unu_ loĝejon.
6. Hodiaŭ estas la 31-_ de majo.
7. Li alvenis la 2-__de septembro.
8. Ĉu ĉi tie iu estas pli bela __ mi?
9. Ĉi tie estas tre laŭt_.
10. Tio estas laŭt_ strato.
11. Mi ege bedaŭrus, se vi rest__ hejme.

4.2 Übersetzung

Übersetze mithilfe der in 3.8 neu eingeführten Suffixe die nachfolgenden Wörter. Die zu verwendenden Wortstämme stehen in Klammern:

1. Informationsblatt (inform-)
2. Teilnehmer (partopren-)
3. sich anziehen (vest-, vgl. auch 3. Lektion, 3.7)
4. Bestellschein (mend-)
5. sich amüsieren (amuz-)
6. sich interessieren (interes-)
7. Fragebogen (demand-)
8. der Sehende (vid-)

5. „Mi devos atendi tutan monaton!“

- Peter, ĉu mi devas kunporti nur mian valizon? Aŭ ĉu ankaŭ dorsosakon?
- Ĉu vi intencas forveturi por unu semajno aŭ por tuta jaro?
- Dankon pro via granda helpo! Vi estas denove tre ĉarma. Do, mi prenos nur la dorsosakon kaj mansaketon (man-sak-et-o-n).

Klara pakas la necesajn aĵojn (aĵ-o-j-n) en la grandan bluan dorsosakon.

- Nenion forgesu, Klara.
- Ne.
- Nek la fotilon (fot-il-o-n).
- Ne.
- Nek dikan puloveron nek jakon por pli malvarmaj tagoj.
- Certe ne.
- Nek la ombrelon por la pluvo.
- Tutcerte (tut-cert-e) ne, mi ĵus metis ĝin en la sakon.
- Nek la sapon nek la dentobroson.
- Peter!
- Kaj nek la dormsakon ... Kaj ĉu la naĝkostumon kaj mantukon vi jam enpakis?
- Jes, Peter. Ĉesu paroli, mi petas! Tuj ĉesu paroli!
- Mi ja nur volis helpi vin ...
- Kial vi ne veturas kun mi? Tiam ankaŭ mi povus helpi vin prepari la pakaĵon. Aŭ malhelpi, kiel vi. Tian helpon mi ne bezonas. Dankon.
- Mi estas iom malgaja, ĉar vi forveturos, kaj mi restos hejme, sola. Mi devos atendi tutan monaton!
- Vi devos atendi nur unu semajnon. Ĉu vi kredas, ke mi nenion forgesis?
- Ho, mi vidas amason da aĵoj en via granda sako. Vi certe nenion forgesis. Kiam ekveturos la trajno?
- Post du horoj.
- Do ni rapide veturu al la stacidomo!

6. Neue Wörter

bezoni	brauchen, benötigen	nek	auch nicht
certe	sicher(lich), bestimmt	nek ... nek ...	weder ... noch ...
broso	Bürste	nenio	nichts
ĉarma	bezaubernd	ombrelo	Regenschirm
ĉesi	aufhören	paki	(ein-/zusammen-)packen
dento	Zahn	pluvo	Regen
dorso	Rücken	prepari	vorbereiten
forgesi	vergessen	pro	<i>hier:</i> für
foto	Foto	pulovero	Pullover
fotilo	Fotoapparat	rapida	schnell
helpi	helfen	sapo	Seife
intenci	beabsichtigen	stacidomo	Bahnhof
jako	Jacke	tia	so, solch ein(e)
jaro	Jahr	tiam	dann, damals
ĵus	soeben, gerade	trajno	Zug
kiam	wann	tuj	sofort
malhelpi	(be)hindern, stören	tuko	Tuch
meti	stellen, setzen, legen	valizo	Koffer
naĝkostumo	Badeanzug		

Das Wort *ja* heißt so viel wie „doch, ja“, aber nicht als Bejahung, sondern als leichte Verstärkung der Bedeutung des nachfolgenden oder (seltener) des voranstehenden Worts bzw. Wortgruppe:

mi estas ja nur ... – ich bin ja nur ..., ich bin doch nur ...

Lösungen zu 4.

4.1

1. Hieraŭ estis mardo.
2. Li venos lunde.
3. Ĉiumerkrede ni iras al nia patrino.
4. la tria libro de dekstre.
5. Li vizitis mian unuan loĝejon.
6. Hodiaŭ estas la 31-a de majo.
7. Li alvenis la 2-an de septembro.
8. Ĉu ĉi tie iu estas pli bela ol mi?
9. Ĉi tie estas tre laŭte.
10. Tio estas laŭta strato.
11. Mi ege bedaŭrus, se vi restus hejme.

4.2

1. informilo
2. partoprenanto
3. vestiĝi
4. mendilo

5. amuziĝi
6. interesiĝi
7. demandilo
8. vidanto

8. Kontrollübungen für deine Mentorin / deinen Mentor

8.1 Schreibe folgende Zahlen auf Esperanto aus:

19	1001
28	2023
76	der dritte
133	der einhundertsechzehnte
845	viertens
	elftens

8.2 Schreibe eine E-Mail auf Esperanto!

Du möchtest an einer Esperanto-Veranstaltung in Budapest (Budapeŝto) teilnehmen. Schreibe eine kurze E-Mail an die Veranstalter/-innen. Beachte die Briefform (Anrede, Abschied) und benutze die nachfolgenden Wörter:

legi, interreto, intenci, partopreni, aranĝo, lerni, deziri, paroli, eksterlanda, amiko, sendi, aliĝilo, informi

Du kannst die Wörter in beliebiger Reihenfolge verwenden und die Wortarten verändern.